

IL-WIEHED U HOXRIN HADD MATUL IS-SENA (2018) IL-FIDI FI KRISTU: L-IKBAR RIGAL TAL-MISSIER

Contributed by Frans Galea
Saturday, 25 August 2018
Last Updated Saturday, 25 August 2018

Din

hija il- Liturgija tal-Wiehed u Ghoxrin il-Hadd matul is-Sena bi hsibijiet min Joe Rapa.

Hemm min qal li l-g'a'leb mhux li ssib fid-dinja min jemmen f'Alla li ma jidhirx, imma li ssib nies li ma jemmnux f'Alla, jew xi alla. Infatti l-atejmu huwa fenomenu stramb u kontradittorju g'an-natura tal-bniedem. Jista' jkun li hu biss per essjoni, 'ala li hi mmalinata li teljisti, imma li ma teljistix fil-fatt.

Dan ng'iduh g'ax il-bniedem huwa "animal relijuż", 'lejqa relijuża, min-natura tieg'u innifsu ma jg'addix ming'ajr xi tip ta' alla. Dan, g'ax fil-bniedem hemm vojts li j'lennu u hu jitt'abat il-'in kollu biex jimlih. Anke l-animali jbatu minn dan, imma l-animal li m'g'andux l-intelligenza tal-bniedem, jimxi skont l-istint li jg'idlu li jimla l-vojt jekk jiekol, jekk jikka ja, jekk joqtol lil min hu inqas b'sa'tu minnu. L-animal isib postu fil-"food chain"; li titimg'u u fl-a'ar toqtlu g'ax kul'add isib lil xi 'add aqwa minnu xi darba.

G'all-bniedem l-ikel mhux biljejjed. Hu jittanta jimla "l-vojt b' "Alla". Imma meta ng'idu "Alla" m'a'niex nirreferu biss g'al Dak li jist'oqqlu l-isem ta' "Alla", i'da wkoll g'al kull tip ta' "alla". Kull 'ala li ming'ajrha l-bniedem ma jg'addix, din issir "alla" tieg'u. U biex inkomplu nikkwotaw, kien hemm min qal ukoll li d-differenza bejn il-bniedem u l-animal huwa li l-bniedem jivvinta l-"allat"; tieg'u waqt li l-animal

le. F’dan is-sens ng'idu li l-bniedem
 huwa esseri “reli!ju” g'ax g'andu b'onn dik ix-xi 'a!a li timlilu l-vojt
 tieg'u u li lilha j'qim, u li g'aliha jag'mel kollox, anke jag'ti 'ajtu. Issa, anke jekk il-bniedem ilu li skopra li
 l-vojt tieg'u huwa ikbar mill-alla li g'amel g'alih, xorta jibqa’ jippersisti
 fil-qima j'baljata tieg'u g'ax fil-fond ma jemminx li hemm alternattiva.

Alla jakku!a lil l'rael
 li dan qanqallu “l-g'ira” tieg'u g'ax mill-affarijiet sbie' li Hu tah g'amel
 allat g'alih flok l-Alla veru. Imma din l-istorja ma !ratx biss lil l'rael imma
 tista’ tg'id lil kull bniedem. Hawn min
 jag'mel il-familja “alla” tieg'u; hawn min jag'mel il-flus “alla” tieg'u;
 il-karriera; l-istima tal-o'rajn; is-sa'a; is-su ess f’dak li jag'mel;
 ix-xewqa li jakkwista dak li m’g'andux; xi persuna li j'obb jew jammira;
 ix-xog'ol; il-passatemp... Per e!empju
 l-football sar “reli!jon” g'al miljuni ta’ nies, u partitarji jorgani||aw
 ru'hom f’”reli!jon” bil-bnadar tag'hom, bil-kant fil-ground, kollox qisu
 litur!ija. Dawn in-nies jg'ixu g'al
 sieg'a u nofs fil-limg'a.

Imma l-“alla” li hu
 r-rival prin ipali ta’ Alla l-veru huwa l-flus.
 Jekk l-istadium sar it-tempju g'all-partitarji tal-football, il-bank
 huwa t-tempju g'al min ipo!!i s-sigurta tieg'u fi flusu, bl-impjegati lebsin
 pulit, serji, serji qishom il-qassisin li jmexxu l-litur!ija. M’g'andniex g'alfejn nitka!aw: Abraham,
 Missier il-Fidi, g'al parti kbira minn 'ajtu kellu “alla falz” – l-ambizzjoni li
 jkollu iben... u meta Alla tahulu, g'amel minnu l-“alla” tieg'u flok Alla li
 kien provdihulu. Ara kif il-bniedem, bla
 ma jinduna, jag'mel “reli!jon” minn dik ix-xi 'a!a li ja'seb li ma jistax
 jg'addi ming'ajrha, li l-&a!a tili bla sens ming'ajrha, mhux “worth it” li
 tg'ixha.

Dawn l-affarijiet wie'ed
 malajr jifhimhom. Kulma g'andu b'onn
 huwa ftit do!a ta’ osservazzjoni. Imma
 hemm “reli!jo!ita” o'ra li hi iktar diffi li tiddistingwiha mill-Fidi vera. Din
 hija r-“reli!jo!ita” mlibbsa l-libsa tal-Fidi. Dan huwa -“challenge”
 tal-Knisja llum: li tiddistingwi bejn min g'andu biss reli!jo!ita minn min
 g'andu l-Fidi, biex hekk tkun tista’ ssejjes pastorali li tg'odd g'al l'mienna.
 &afna li huma konvinti li g'andhom il-Fidi u li Alla ta’ esù Kristu huwa
 l-aktar 'a!a mportanti g'alihom, fil-fatt m’g'andhomx 'lief “reli!jo!ita”.

Min hu l-bniedem
 reli!ju? Huwa dak li jaf li hu dg'ajjed quddiem l-istorja. Huwa dak li jemmen li jel!isti Alla li jista’
 kollox. Huwa dak li jag'mel bi a negozju ma’ Alla: jien nipprova nkun bravu,
 nobdik, immur il-Knisja, nisforza, nag'mel xi penitenza, ng'in... biex imbag'ad
 meta jili l-waqt Inti tg'inni, tag'tini r-rigal li jist'oqqli matul din
 il-'ajja. Jekk jidher is-salib, nili quddiemek u nitolbok tne''ihuli, tibdilli
 l-istorja meta din ma tog'!obnix. U
 fl-a"ar, meta mmut, u nittama li dan idum 'afna 'afna ma jil'ri, Inti tag'tini

I-premju g'ax jien inkun stinkajt billejjed biex ikkonvin ejtek li jien !ust,
twajjeb. Xi ftit jew wisq din hija
d-deskrizzjoni tar-[reliju](#);

Issa hawn malajr
nindunaw li a'na lkoll a'na dan il-bniedem!!
Dan il-bniedem li hu a'na g'andu blonn jili mibdul fi bniedem ta' Fidi.
Fuq Kristu mhux kemm taf jg'odd, imma jekk tafux tassew. Li tkun [taf](#); lil Kristu jfisser tkun
g'araft, bi Grazzja u mhux bil-'ila jew bit-tjieba tieg'ek, x'amel g'alik
fil-Misteru tal-G'id li Hu g'ex b'risq tieg'ek, jilifieri meta miet g'alik u
qam mill-Mewt g'alik ukoll.

Lil Abraham, Alla qalg'u
mir-relijojità idolatra tieg'u u da'lu fil-Fidi vera meta g'enu jitle'g'
I-G'olja Morija biex jissagrifika lil ibnu li kien g'amlu [alla](#); tieg'u. Imma Alla ma 'adulux lil ibnu! Alla ma jrid
je'dilna xejn! Alla m'andu blonn xejn minn tag'na! Hu jrid jag'tini il-mistrie' tieg'u u
s-ser'an tal-mo". Fuq I-G'olja, Abraham
sab muntun li Alla qallu biex joqtlu flok ibnu.
Minn hemm [il](#) quddiem Abraham induna li Alla kien Missieru u kien se
jipprovd i dejjem.

Il-muntun li I-Missier
provda g'alina huwa esù Ibnu! esù miet
biex ipatti g'all-mard, g'all-jasar, g'all-ulig', g'ad-dnubiet kollha ta'
'ajjita. Hu da'al fil-Mewt tag'na, mhux
tieg'u, biex jilidilha. Hu reb'ilha u
qatilha. Il-Mewt hi gidba. Min jemmen fi Kristu jg'ix g'al dejjem. Min jemmen dan m'adux iktar
[reliju](#); i'da
Kristjan, jew kif ng'idu bi lsienna, Nisrani.

Waqt li r-reliju
jitwerwer quddiem it-tbatija, in-Nisrani jara fis-Salib il-mel' li jag'ti
tog'ma lill-[ajja](#). G'an-Nisrani,
is-Salib hu dejjem l-introduzzjoni g'al dehra dejjem akbar tal-G'id Glorju
[f](#); G'alhekk g'andu s-sa'a, li ma
tilix minnu, li ma jitleb lil Alla jbidilu l-Istorja, li wara kollo
ippermettiha Alla nnifsu, imma li jid'ol fiha mimli fidu ja, l-istess b'alma
Kristu da'al fil-Passjoni konvint li Missieru ma kienx se j'allih hemm.

G'alhekk meta nirreferu
g'all-Kristjane mu ng'idu li mhux relijon imma A'bar Tajba. Fi Kristu kollo hu g'all-lid tag'na. Fi Kristu g'andna l-garanzija
ta' [ajja](#) g'al
dejjem, u dan mhux b'merti tag'na imma g'al kollo bil-merti li kiseb g'alina
I-Mulej esù. Huwa Hu li ja'ti li a'na

salvi, u g'alhekk Hu g'andu jkun dejjem fi - entru ta' &ajjitna, hekk li jasal il-jum hieni li, b'al San Pawl u tant u tant Insara o'ra, ng'idu: &Mhux jien li ng'ix, imma Kristu jg'ix f'ija!& (Gal. 2, 20).

L-Ewwel Qari

Sikem hija belt

importanti 'afna fl-esperjenza ta' Irael fit-Testment l-Antik. Billi leografikament qeg'da fi - entru tal-pajji, kien post ideali fejn kienu jsiru l-laqq'at il-kbar, qabel ma erusalem saret il-belt ewlenija. Sikem kien il-post fejn akobb u niesu kollha difnu l-idoli 'l-jena tag'hom, u issa, &Sikem ukoll, o'wè abar it-tribujiet li kienu g'adhom kif reb'u l-Art l-mweg'da biex hemm jie'du de iljoni fundamentali. Lil min kienu se jaqdu, lil Jahweh, l-Alla ta' Abraham, l-akk u akobb, li 'ari!hom mill-Elittu, jew ikomplu jqimu l-idoli tal-!nus ta' madwarhom, kif oswè kien jaf tajjeb li kienu qed jag'mlu bil-mo'bi?

Illum o'wè ji alin!ja

lilna wkoll u f'na na jg'idilna: &Kem se ddumu &reli!ju!&, tag'tu qima minn barra lill-Mulej waqt li f'qalbu kul'add g'andu l-!lla &tieg'u. Jew tarmu &bog'od minnkom l-idoli tad-dinja u tpo!!u l-Mulej fl-ewwel post, jew inkella intefg'u bl-apert fil-qima lejn allatkom, imma ipokrizija relilju!ja Alla ma jridhiex.

Irael tkexkex quddiem

l-isfida ta' o'wè u obdeh tant li bdew 'er!in qabda statwetti jg'ar, figuri tal-fidda u tad-deheb, xbihat u simboli u dawn kollha difnuhom ta't il-balluta li kien hemm &Sikem. A'na m'g'andniex statwetti u Alla ma jrid je'dilna xejn. Hieni l-bniedem li jag'raf x'g'andu jag'mel biex ipo!!i lill-Mulej fl-ewwel post. Hu dan li jfisser ma tag'milx idoli mill-'wejje! li Alla nnifsu pprovdielek.

Qari mil-Ktieb ta' o'wè. 24, 1-2a.
15-17

&dak il-|mien, o'wè lema' t-tribujiet kollha ta' Irael f'Sikem u sejja' lix-xju', lill-kapijiet, lill-im'allfin, lill-uffi jali u resqu quddiem Alla. U o'wè qal lill-poplu kollu.

« Jekk ma jog'lobkomx taqdu l-Mulej, g'allu llum lil min tridu taqdu; jekk hux l-allat li kienu jaqdu missirijietkom lil hemm mix-xmara, jew l-allat ta' l-Amurrin li f'arthom qeg'din tg'ammru. Imma jien u dari naqdu l-Mulej.»

U l-poplu kollu wie!eb u qal: «Ma jkun qatt li a'na n'allu l-Mulej biex naqdu allat o'ra. G'ax kien il-Mulej, Alla tag'na, li talla' lilna u 'l missirijietna mill-art ta' l-E!ittu, minn dar il-jasar, u li g'amel quddiemna stess dawn il-'wejje! kbar, u 'arisna matul it-triq kollha li minnha g'addejna u fost il-popli li minn !o nofshom qsamna. U l-Mulej ke a minn quddiemna l-popli kollha u l-Amurrin li kienu jg'ammru fl-art. G'alhekk a'na wkoll lill-Mulej naqdu, g'aliex hu Alla tag'na.»

Salm
Responsorjali

G'al darb’o'ra g'andna silta minn Salm 34, u g'al darb’o'ra l-Knisja tipproponielna r-Ritornell: «Duqu u taraw kemm hu tajjeb il-Mulej.» (v. 9). Hemm taqtig'a, kumbattiment, gwerra g'all-Mewt bejn Alla u l-idoli tag'na. Alla ma jistrie'x sakemm jarahom kollha meqruda minn &ajjitna. Dan hu s-sens ta’ dak kollu li ng'addu minnu fl-Istorja ta’ &ajjitna. Il-bniedem rei!ju! ma jifhimx it-tbatija u g'alih mhi xejn 'lief sa'ta u jdur lejn Alla u jg'idlu: «La tg'id li t'obbni, ne"ili dan minn quddiemil» In-Nisrani g'andu vijjoni differenti tal-&ajja. Hu jaf li Alla qed jo'loq bniedem !did lewwa fih li dejjem qieg'ed isir jixba' lil Kristu iktar kemm jikber fil-Fidi. Abraham tg'allem jemmen permezz tal-lrajjet li g'adda minnhom u li fihom ra lil Alla ja'dem. L-Istess g'ajnejn g'andu n-Nisrani. Hu jara lil Alla qisu l-fu"ari li jg'affe! u jer!a’ jg'affe! it-tafal bla sura, sakemm minnu jo'ro! !ojjell tal-arti.

Alla qed ilestina g'all- enna, u min hu g'all- enna jibda jgawdiha xi ftit minn hawn. A'na na'sbu li l-Mulej mhux tant sabi'; iktar sbie' huma dawk il-'wejje! jew bnedmin li rbatna qalbna mag'hom. Naturalment dan ma ng'iduhx bil-kliem imma l-fatti jixhdu dak li hemm f’qalbna. Ssib 'afna li jg'idulek: «Jien Nisrani Kattoliku, imma ma naqbilx mat-tag'lim kollu tal-Knisja. G'andi l-opinjoni tieg'il» Dan hu li jfisser li ma tpo!!ix lill-Mulej fl-ewwel post.

Jag'mel
sewwa dan is-Salm meta jirrepeti: «Duqu u taraw kemm hu tajjeb il-Mulej!»

Ritornell: Duqu u taraw kemm hu tajjeb il-Mulej.

Salm 34

Kull 'in inbierek il-Mulej;

tif'iru dejjem fuq fommi.

Bil-Mulej tifta'ar ru'i;

jising'u l-fqajrin u jifir'u.

G'ajnejn il-Mulej lejn il-!usti,

u widnejh miftu'a g'all-g'ajta tag'hom.

Il-'arsa tal-Mulej fuq il-'|iena,

biex jeqred minn fuq l-art tifikirithom.

Jg'ajtu l-!usti g'all-g'ajnuna, u l-Mulej
jismag'hom;

mid-dwejjaq kollha tag'hom je'lishom.

Qrib il-Mulej lejn dawk b'qalbhom maqsuma,

jg'in lil dawk b'ru'hom mifnija.

Kbar huma l-'sarat tar-ralel sewwa,

ijda minnhom kollha je'ilstu l-Mulej.

l'aristlu g'admu kollha,

ebda wa'da ma titkissirlu.

Il-'ajin 'lunitu teqirdu;

min jobg'od il-lust i'allas g'all-'tija.

Jifdi l-Mulej il-'ajja tal-qaddejja
tieg'u;

kull min jistkenn fih ma jkollux xi
jpatti.

It-Tieni Qari

G'aliex San Pawl se jtkellem fuq ij-|wie! meta
l-Liturlija tal-Kelma qeg'da tkellimna fuq il-Fidi u l-maturazzjoni
tag'ha? G'ax hemm irridu naslu
fir-relazzjoni tag'na mal-Mulej esù.
L-Appostlu jqabbel l-im'abba u l-g'aqda f'isem wie'ed tal-miljew!
ma-|wie! mistiku li hemm bejn Kristu u l-Knisja l-G'arusa tieg'u. U meta ng'idu "Knisja"; qed nirreferu g'al
kull wie'ed minna. Ir-ru' tag'na hi
femminili u Kristu hu b'al namrat bla pa enzja li jg'arrex u j'uf biex jiltaqa';
mar-ru' tieg'i jew tieg'ek u jag'milha l-G'arusa sabi'a tieg'u.

Il-bniedem "reliju"; li g'adu jg'ix fil-bija; u li
jipprova jobdi lil Alla biex "jixtriH";
bil-merti li jikseb hu, biex Alla jag'mel ir-rieda tieg'u (tal-bniedem) u
jaqlag'lu l-grazzji; dan il-bniedem "g'andux relazzjoni intima u ta"; m'abba
mal-Mulej. Alla huwa Sid li hu tqil
'afna tog'!bu jew timpresjonah. Hekk
ja'sbu 'afna nies. Hu tqil 'afna taqla';
xi 'a!a ming'andu. Din hi karikatura
kerha mmens.

San Pawl jipproponielna dehra o'ra ta'; kif tista'; tkun
ir-relazzjoni tag'na mal-Mulej. Kristu

hu l-G'arus li ta &ajtu g'all-G'arusa tieg'U.

Hu ra li fuq ras il-ma'buba tieg'u kien hemm sa'ta mdendla: kienet ikkundannat li tmut g'al dejjem min'abba n-natura marida tad-dnub. G'alhekk hu jid'ol biex imut minflokha u jeqred dak kollu li kien qed ibel|ag'ha.

L-G'arusa tinlibed g'al kollox lejn Dak li 'abbha tant. Mhux biss.

Il-belg'at u t-t'assib tag'ha kollha g'ebu g'ax fi Kristu sabet dak kollu li kull mara tistenna ming'and Jew!ha: is-sigurtà, is-ser'an tal-mo", reb'a fuq dak kollu li qabel kien joqotlha bl-inkwiet.

F’din ir-relazzjoni, hija l-Im'abba li ssaltan mhux

il-Li!i. Ma’ Kristu, int ma tag'milx

affarijiet g'ax hekk suppost, jew hekk hu tajjeb, imma g'ax t'obbu. L-Im'abba turik x’g'andek tag'mel. Min i'obb

b’qalbu kollha m’g'andux iktar

b|onn ta’ Li!i li tg'idlu x’g'andu jag'mel.

L-istinti tal-Im'abba huma bil|ejjed.

Din hi l-qab|a mir-reli!jo|ita g'all-Fidi adulta. &olqien ldid, se

jsej'ilha San Pawl.

Qari

mill-ltra ta’ San Pawl Apostlu lill-Efesin.

5, 21-32

&uti : Oqog'du g'al xulxin fil-bija' ta' Kristu. Intom in-nisa oqog'du g'al

|wie!kom b'allikieku g'all-Mulej, g'ax

ir-ra!el hu ras il-mara, b'alma Kristu hu ras il-Knisja, is-salvatur tal- isem

tieg'u. G'alhekk,

b'alma l-Knisja toqg'od g'al Kristu, hekk ukoll in-nisa g'andhom joqog'du g'al

|wie!hom f'kollox.

Intom,

l-ir!iel, 'obbu n-nisa tag'kom, kif Kristu 'abb il-Knisja u ta 'ajtu g'aliha. U dan g'amlu biex

iqaddisha u jnaddafha bil-'asil ta' l-ilma u l-kelma u biex iressaqha quddiemu, din il-Knisja, sabi'a, bla tebg'a,

bla tikmix, bla g'ajb, u b'xejn minn dan, imma qaddisa u bla tmaqdir minn 'add.

Hekk

g'andhom ukoll l-ir!iel i'obbu n-nisa tag'hom b'allikieku !isimhom stess. Min

i'obb 'il martu jkun i'obb lilu nnifsu. Qatt

'add ma bag'ad 'il !ismu stess, i|da jmantnih u jie'u 'siebu, b'alma jag'mel

Kristu mal-Knisja, g'ax

a'na lkoll membri tal- isem tieg'u. G'alhekk

ir-ra!el i'alli lil missieru u 'l ommu u jing'aqad ma' martu, u jsiru t-tnejn

!isem wie'ed. Dan

il-misteru - qieg'ed ng'id g'al Kristu u g'all-Knisja - huwa kbir!

Evan!elju

Min
 hu biss relijul u g'adu ma kibirx fil-Fidi u fl-intimità ma Kristu se jgerger
 b'alma gergru l-Lhud fil-Kapitlu 6 ta' San wann. Min i'obbok tassew, ma jgergix kontrik u
 jibqa; j'obbok anke meta ma jifhmikx.
 Dan jag'mlu g'ax jafdak, rasu mistrie'a bik, i'obbok ! Dawn li bdew igergru u tawh daharhom u telquh
 kienu dixxipli tieg'U, mhux xi g'edewwa !
 Dejjaqhom meta beda jkellimhom fuq l-intimità
 tal-Ewkaristija; tal-b'onn li jieklu lil ismu u jixorbu Demmu biex isiru 'ala
 wa'da mieg'u, jitwa'du mieg'u, ji!u mlaqqma fiH.

Hafna, ma jinteressahomx dan. Jinteressahom biss li jaqilg'u il-grazzja li
 g'andhom b'onn u mbag'ad kul'add lejn daru. Huma nies li g'alihom teljisti biss
 din id-dinja, u Alla qieg'ed hemm biex jaqdihom 'alli jkollhom &ajja bla nkwieta
 hawn. Imma dawk li 'abbewH qalulu :
 “Inti biss g'andek
 il-kliem tal-ajja ta' Dejjem.’ (v. 69).
 Dan hu n-Nisrani:
 li 'siebu fil-ajja ta' Dejjem u jaf li kulma ji!rilu hawn hu parti mit-triq
 lejha.

Versett: Hallelujah. &ajjarli qalbi, o Alla,
 g'at-twissijiet tieg'ek, il-li! tieg'ek fi tjubitek ag'tini. Hallelujah.

Qari mill-Evan!elju ta' San wann. 6, 60-69

F’dak
 il-|mien: Meta esù tkellem fuq il-'ob| tal-'ajja, 'afna dixxipli tieg'u,
 meta semg'uh, qalu: "lebes dan il-kliem! Min jifla'
 jisimg'u?" esù nteba' wa'du li d-dixxipli tieg'u kienu qeg'din
 igergru fuq hekk, u qalilhom: "Dan il-kliem qieg'ed
 ifixkilkom? Mela xi tg'idu kieku kellkom taraw lil Bin il-bniedem tiela'
 fejn kien qabel? Hu l-ispirtu li jag'ti l-'ajja, il-lisem ma jiswa
 g'al xejn. Il-kliem li jiena g'edtilkom huwa spirtu u 'ajja. Ijda
 hemm xi w'ud fostkom li ma jemmnux." G'aliex esù kien jaf sa mill-bidu
 min kienu dawk li ma emmnux u min kien dak li kellu jittradih. U
 ssokta jg'idilhom: "Kien g'alhekk li jiena g'edtilkom li 'add ma jista'
 ji!i g'andi jekk il-Missier ma jag'tihx li ji!i."

Minn dak in-nhar bosta
mid-dixxipli tieg'u telquh u ma baqq'ux imorru warajh. Mbag'ad esù
qal lit-Tnax: "Tridux titilqu intom ukoll?" Wie!bu Xmun
Pietru: "Mulej, g'and min immorru? Inti g'andek il-kliem tal-'ajja ta'
dejjem, u a'na emminna u g'arafna li inti l-Qaddis ta'
Alla."